

спроможності, педагогічної адаптивності, соціальної чутливості та стратегічного підходу до розвитку освітньої системи. Потенціал науково-технологічних рішень у цьому контексті є значним, однак їх дієвість визначається здатністю не тільки підтримувати доступність навчання, а й сприяти відновленню його якості, збереженню благополуччя здобувачів освіти та формуванню стійкої моделі освіти майбутнього.

ЛІТЕРАТУРА

1. Global Education Monitoring Report Summary 2023: Technology in education: A tool on whose terms? UNESCO. URL: https://www.unesco.org/gem-report/sites/default/files/medias/fichiers/2023/07/Summary_v5.pdf
2. Building Resilient Education Systems beyond the COVID-19 Pandemic: Considerations for education decision-makers at national, local and school levels. UNICEF Regional Office for Europe and Central Asia. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/media/8011/file/ECAR%20CONSIDERATIONS%20FOR%20EDUCATION%20PROVISION-%20v2.5%20ENG.pdf>
3. Learning during Crisis: Insights for Ukraine from across the Globe. OECD. URL: <https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/about/projects/edu/education-2040/publications/ukraine-narratives/Learning%20during%20crisis%20Insights%20for%20Ukraine%20from%20across%20the%20globe.pdf>
4. Малихін О. В., Арістова Н. О., Ліпчевська І. Л. Цифровізація профільної середньої освіти як інструмент мінімізації навчальних втрат учнів в умовах воєнного стану. *Український педагогічний журнал*. 2024. № 4. С. 57-64.

Тарас ЦАР

*Здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль Україна
tsar@tnpu.edu.ua*

КОМПЕТЕНТНІСТЬ СПІВРОБІТНИЦТВА ЯК СКЛАДОВА АКСІОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ З ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І РЕСТАВРАЦІЇ

Сучасний освітній простір України переживає глибоку ціннісну трансформацію, зумовлену викликами цифровізації, глобалізації та необхідністю збереження національно-культурної ідентичності. У цьому контексті підготовка фахівців з образотворчого мистецтва і реставрації набуває особливого значення, оскільки їхня діяльність безпосередньо пов'язана зі збереженням і примноженням культурних цінностей. Важливою частиною такої підготовки є формування аксіологічної культури майбутніх фахівців, невіддільним компонентом якої виступає компетентність співробітництва.

Аксіологічна культура особистості є складним інтегративним утворенням, яке системно поєднує ієрархію цінностей, стійкі ціннісні орієнтири та динамічні ціннісні відносини, набуті й розвинуті в процесі соціалізації, професійного становлення та практичної діяльності. У сфері образотворчого мистецтва і реставрації вона набуває стратегічного значення охоплюючи глибоке ціннісне ставлення до національної та світової культурної спадщини як основу ідентичності а також готовність до конструктивного діалогу й ефективної співпраці, без якої неможливе збереження й примноження культурних скарбів у сучасних викликах глобалізації та цифровізації [6].

Аналіз наукових праць (Р. Довгаль, Л. Кравченко В. Кремень, Н. Шетеля О. Рудницька та ін.) свідчить, що аксіологічна культура фахівця формується на перетині особистісних цінностей і професійної етики та є динамічним утворенням, яке змінюється під впливом освітнього середовища [4, с. 112]. У контексті мистецько-реставраційної діяльності чільне місце серед її структурних елементів посідає компетентність співробітництва. Сучасні освітні підходи підкреслюють, що ця компетентність передбачає не лише здатність до взаємодії, але й активне формування системи внутрішніх, емоційно усвідомлених професійних цінностей, що є фундаментальними для успішного подолання соціокультурних викликів у професійній діяльності, повагу до спадщини та етичну прихильність спільним професійним цілям [6].

Компетентність співробітництва розуміється як інтегральна якість особистості, що включає готовність до спільної діяльності на засадах взаємоповаги й взаємодовіри, здатність до продуктивної комунікації в команді, уміння узгоджувати особисті інтереси з колективними цілями, навички конструктивного розв'язання конфліктів; ціннісне ставлення до внеску кожного учасника спільної діяльності [2].

У фаховій підготовці майбутніх художників і реставраторів компетентність співробітництва набуває особливого аксіологічного значення з таких причин. По-перше, реставраційна діяльність за своєю природою є колективною: вона передбачає взаємодію фахівців різних спеціальностей. По-друге, сучасні мистецькі проєкти дедалі частіше реалізуються через колаборації, де результат залежить від якості командної взаємодії. По-третє, міжнародне співробітництво у сфері збереження культурної спадщини потребує не лише фахових знань, а й розвиненої культури діалогу.

Формування компетентності співробітництва як частина аксіологічної культури майбутнього фахівця з образотворчого мистецтва і реставрації забезпечується через реалізацію педагогічних умов: впровадження аксіологічно орієнтованих форм організації навчальної діяльності (проєктна робота, студійна колаборація, майстер-класи); рефлексія ціннісного виміру співпраці у

навчально-дослідних завданнях; інтеграція дисциплін фахового циклу на засадах міждисциплінарного діалогу [4, с. 156].

Таким чином, компетентність співробітництва є органічною частиною аксіологічної культури майбутнього фахівця з образотворчого мистецтва і реставрації, оскільки вона поєднує у собі вміння командної взаємодії з глибинними ціннісними орієнтирами: повагою до творчої особистості, відповідальністю перед культурною спадщиною, готовністю до діалогу як форми буття у мистецтві. Обґрунтовано, що компетентність співробітництва є важливим структурним компонентом аксіологічної культури майбутнього фахівця з образотворчого мистецтва і реставрації. Ефективність її формування забезпечується системним підходом, який передбачає аксіологізацію змісту фахових дисциплін, упровадження колаборативних форм навчання та створення освітнього середовища, зорієнтованого на розвиток ціннісного діалогу.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів окресленої проблеми, тому перспективою подальших наукових пошуків є розроблення діагностичного інструментарію для оцінювання рівнів сформованості аксіологічного компонента компетентності співробітництва у майбутніх фахівців з образотворчого мистецтва і реставрації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гринюк С. П., Желуденко М. О. Аксіологічний підхід до формування професійної компетентності в майбутніх фахівців. *Modern researches in psychology and pedagogy* : Collective monograph. Riga: Izdevnieciba "BaltijaPublishing", 2020. Р. 111–127.
2. Довгаль Р. Г. Аксіологічний підхід як основа формування ціннісних орієнтирів майбутніх педагогів професійного навчання. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. № 18. URL: <https://pedagogical-academy.com/index.php/journal/article/view/1038>.
3. Кравченко Л. Методологічні засади аксіологічного підходу у підготовці майбутніх викладачів закладів професійної освіти. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 3 (9). С. 412-421, DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-3\(9\)-412-421](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-3(9)-412-421)
4. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в освітньому просторі. 2-ге вид. Київ : Знання, 2010. 520 с.
5. Михальчук Н. О., Івашкевич Е. Е. Методика дослідження аксіологічної компетентності студентів – майбутніх перекладачів. Методичний посібник. Рівне: РДГУ. 2019. 144 с.
6. Шетеля Н. І. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутнього фахівця в галузі культури і мистецтв в умовах аксіорозвивального середовища закладів вищої освіти : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Рівне, 2022. 463 с. URL: https://rshu.edu.ua/images/afto/anons/shetelya_ni_disert.pdf.